

Gerd Johansson

Gregorius Schiskoff.

Corpral.

Född beräknat 1787 i Ryssland (Besiktningsrullor Göta Kanals arkiv).

Död mellan 1817-10.. och 1818-01-22 (Dotterns födelsenotis + prästens räkning för begravningen + 1818 års mantalslängd).

Begravd 1818-01-23 i Fredsberg (R) (Göta kanals arkiv Verifikationer jan 1818).

Släkttraditionen:

Gregorius skulle tillsammans med familjen åka tillbaka till Ryssland, men när Gregorius gick på båten i Hajstorp ramlade han av landgången, kom mellan båten och kajen och drunknade. Familjen stod kvar på kajen och såg det hela. Någon gissar att han kvällen innan firat med sina kamrater och var överförfriskad.

Det sägs också att familjen bodde i Hajstorp och ev hade en son till. Hustrun ska ha gift om sig och ev. flyttat till Kristinehamn. Namnen Ferm och Sjögren figurerar i detta sammanhang. (Maja Stina gifte om sig med Johan Ferm och en av sönerna hon fick med honom kallade sig Sjögren och flyttade med tiden till Kristinehamn.)

Det berättas också att någon gång under 1880/90-talet tror jag gjordes det en efterlysning i Fredsbergs kyrka efter ättlingar till en ryss som hade att arva efter sig i Ryssland. Ingen av våra släktingar var där, så vi vet inte om det gällde vår ryss.

Det finns också en släkttradition om att han skulle ha kommit från Ukraina och varit kosack.

Samtal 26/9-2010 med Anna-Lisa Johansson i Skövde, född i Hajstorp:

Hon sade sig ha intervjuat min morfar Karl om berättelserna kring ryssen. Han ska då ha sagt att en båt kom på hösten och hämtade upp de ryssar som skulle tillbaka till Ryssland. Det fanns ingen ordentlig landgång utan det lades ut en vanlig plank. Den hade blivit halkig av rimfrost. Gregorius ramlade baklänges av plankan och slog i nacken. Hustrun stod på land och bar barnet invirat i en filt.

Vad forskningen hittills gett:

Gregorius Schiskoff (med namnvarianterna Schiskov/Sihiskov, Schicopf, Schishkopf, Schiikorf, Schiskord, samt Itschoff (muntlig tradition)) var rysk desertör, troligen från kriget då Sverige förlorade Finland.

Han tillhörde det ryska pionjärcompagniet som var med och byggde Göta Kanal. Enligt "Namnrulla På det härstädes förlagda Compagnie af ryska Desetuerer " står Gregorius som corpral n r 76 Gregori Schiskoff 25 år, 5 fot 8 tum.

Rullan är upprättad av A. Lucander i Forsvik 18 maj 1812 och upptar 116 namn. Den finns i Göta kanalbolagets Arkiv, landsarkivet i Vadstena Diverse korrespondens? vol E111:1

Det finns också en besiktningsrulla från 1813-05-29 för "det vid Göta Kanal upprättade Pionnier Compagnii" som mönstrades vid Forsviks bruk, upptar ca 160 ryska namn. Nr 76 : Gregorius Schiskov, 26 år , 5 fot 8 tum lång (172 cm). (Göta Kanalbolagets arkiv, Inkomna skrivelser 1813, vol EII:8 Landsarkivet, Vadstena.

En avskrift gjord av Ingemar Wikenfors finns bl.a. på Karlsborgs bibliotek).

I Verifikationerna finns en rulla från 13 mars 1815 skriven i Tåtorp "Recapitulation Rulla Med Nedantående manskap af det vid Götha kanal varande Pionnier Compagniet" (Rekapitulation =förlängd anställning vid krigsmakten) nr 76 Gregori Schiskov - datum 22/2 1815 - på 3 år.

I Verifikationerna har också hittats två kvittenser där corpral Schiskov kvitterar ut betalning för sig och 9 pionjärer. De har under ca 6 dagar i slutet av april 1815 utförd bergsprängningar i kanal diket vid Lanthöjden.

Gregorius står också som corpral i sin vigselnotis och i sonen och dotterns födelsenotiser. Vid sonens födelse och Gregorius vigseln 1815 med Maria Stina Andersdotter bodde paret i Tåtorp, Ekeskog, där det fanns en förläggning för de ryska arbetarna.

Vid dottern Marias födelse siste april 1818 (ryske p avfliden corp. Schikorv) var han redan avliden och hustrun bodde då i Hajstorp.

I hennes dödnötid 1819 står han som afl. ryske Gregorii Schishkopf. Änkan bodde fortfarande kvar i Hajstorp. När familjen kom till Hajstorp och exakt när änkan Maria Stina gifte om sig har jag inte lyckats få reda på ännu.

Fägre kyrkoräkenskaper L1:3

1815 6/6 betalade copralen Schiikow efter barndop 8 skilling (?).

26/11 1815 betalade corpralen Schiikow efter vigsel 10.8.

Hittade inte hans namn varken före eller efteråt.

Fredsbergs kyrkoräkenskaper L1:3 special startade i maj 1818.

Noterad 17/1 1819 efter Schiskofs barn 8 skilling(?).

Under de första åren nämns flera ryssar med eller utan namn. I några fall i klump då de betalat för nattvardsgång.

Räkenskaperna före maj 1818 är ofullständiga och saknas helt för de månader då Gregorius dog och begravdes.

Ryssarna nämns inte i sockenprotokollen för 1814-1815.

Jag har letat efter den ev. sonen nr 2 i Fägre, Udenäs och Bellefors där det inte finns någon. Har han funnits borde han ha avlidet före 1823, då han saknas tillsammans med moderns nya familj.

Gregorius borde ha avlidit någon gång mellan 1 september 1817 och januari 1818. . Jag har ännu inte hittat något skriftligt som kan berätta vad som skedde och när det hände.

När man går igenom kyrkoböckerna hittar man flera stycken med namnet Gregorius men med andra efternamn.

1819 finns en notering i dödboken för Fredsberg om en annan ryss som avlidit genom lyckshändelse.

Personer från Fredsberg har berättat att de fått berättat för sig att ryssarna som avled i Fredsberg inte fick begravas på kyrkogården utan de blev gravsatta i kanalbanken istället. Enligt någon ska det finnas ca 15 stycken ryssar där och att det en gång i tiden funnits ett kors på platsen. En utsago säger att platsen låg bortaföre parkeringsplatsen vid slussen, men sagesmannen har inte hittat något där som pekar ut platsen.

Kontraktet med Göta kanalbolaget gick troligen ut i februari 1818 (se ovan) och då är det möjligt att han inte förlängde det, utan ämnade sig hem till Ryssland så som släktberättelsen säger. Det var fullt möjligt våren 1818 att med båt resa från Hajstorp till Motala.

I Göta kanalbolagets verifikationer finns åtminstone en kvittens för en begravning av en ryss 1815.

Lite allmänt om Ryssarna och Göta Kanal:

Byggandet av kanalen startade sommaren 1810 och de första ryssarna kom då till Motala. I november 1810 överfördes ca 50 ryssar från Motala till Forsvik. De första åren gick mycket arbete åt till att uppföra olika sorters byggnader som behövdes. Därefter användes merparten av tiden till grävandet.

Matordning för ryssarna från februari 1811 (Göta kanal arkivet) I mars 1811 "Ryssarna äro fullt beklädda. vill du att de skola ha alla Rock, tröja och Byxor och då brista det, men rock eller Tröjor och byxor ha alla."

Maj 1812 Forsvik " Ryssarna fortsätter att mura och arbeta mellan sätten och stora kajdammen."

Okt 1812 kom det klagomål från landshövdingen till kungen att flera av de ryssar som rymt från sin tjänstgöring vid kanalen, ställde till en del oreda i trakten och begick rott. Landshövdingen ville att dessa skulle sändas tillbaka till Ryssland. Kungen biföll önskan, men Kanaldirectionen ansåg sig inte kunna uppfylla detta. Jag vet inte om några utvisningar blev verkställda.

Under 1812 bildades ett pionjärke kompani av ryssarna, antagligen för att bättre ha koll på dem. Under de första åren diskuterades en hel del klädesfrågan för ryssarna och vilka som skulle stå för kostnaderna. I april 1813 köptes en hel del tyg in till kläder. Det var kläde i mörkblått, gult, grönt och grått.

1813 14/10 invigdes slussen i Forsvik. Därefter fördelades ryssarna ut på de olika arbetsstationerna ut med kanalen.

Ur en bok "Stenstad 20, Sjötorp 9, Tåtorp 40, Edets såg 20 och resten till Östergötland. Efterhand som arbetena fortskrider flyttas pionjärerna vidare."

Tåtorps sluss var klar redan 1814. Vid Tåtorp anges ju vår ryss ha bott 1815 då han gifte sig och sonen föddes.

I samma bok hittades följande som gäller vår ryss. Ur Göta kanals räkenskapsbok
Corporal Schiskiord med 9 pionierer hafva uti Canal Diket vid Landthöjden Sprängt 1 famn och 158 Cubiqie fot Berg a 6 Rd. 32 Sk. Gör - - - Rd. 11.26. - Afgår ärhållen aflöning för 2 ¼ coporalsdagsverke a 18 Sk. 8 - - - 1.3.4 Dito 24 ¾ pionier Dito a 13 Sk. 4 - - - 6.42 - Råsten Öfverbeting utfå - - B-co Rd. 3.28 Sk. 8rst

Påfvelstorp den 30 april 1815 M Lundström Qvitteras Schiskord (En liknande kvittens finns för sprängning 24 -26 april samma år, Båda har hittats i Göta kanalarkivet.)

Arbetet fortskred allt närmare Vätern. Vattnet släpptes på sträckan Hajstorp Vättern den 31/8 1817. Då var det en del festligheter, där bl.a. Landshövdingen deltog. när de första båtarna gick från Viken mot Hajstorp. I Hajstorp åts en finare middag.(Mariestads Weckoblad) Efter lite problem med läckage släpptes de första båtarna på allvar på i slutet av månaden. Det gick sedan ett 40-tal båtar under hösten med proviant och arbetsmaterial. (S. Bring del om Göta kanal). Alltså är det fullt möjligt att Gregorius kan ha drunknat i kanalen så tidigt. Men att han skulle resa hem kan man ju fundera över. Om han var desertör så var det nog inte så lämpligt att återvända hem redan?

Hajstorp nedre sluss blev klar 1821 och den övre slussen 1822. Hela västgötadelen av kanalen invigdes med stora festligheter i september 1822.

Vederbörligencommenderat ? ? lieutenant Ekmark här vid Hajstorp station och Göta Canal åtog sig undertecknade 23 dennes att arrangera en ordentlig Grafning ? afledne Ryske Pionieren och corperalen Gregorii Shiscow samt ringning vid hans begrafning vid Frids?. d 25 dennes häröfver han härstädes får äran till vederbörande aflemma följande omkostnadsuppgift. undertecknades arvode för jordfästning 1.16 För den af personer verkställda grafningen och Ringningen för honom på deras egen begäran 2 Summa 3.16 Hvilken summa såsom och till Ekmark riktigt denna dag bekommen får väl för egen del, som å deras vägnar här tas med tacksamhet. Kvitteras Hajstorp 26 jan 1818. Sven Swartz Fredsbergs församling vice pastor.

Sven Swartx var komminister i pastroatet från 1819 enligt Warholm.

Därförinnan i Götene från 1818.

Mantalslängder Påvelstorp Fägre 1814 saknas, 1815 corpral Schilskov, pigan Maja, 1816 cop Schilskov hustru, 1817 Gregorius Schiskof hustru, Hajstorp, Fredsberg 1818 copral Schsikovs hustru, 1819 saknas Schiskov men på hans plats i listan står hustru Maja Andersdotter 1820 saknas Maja.

Gått igenom saköreslängderna 1818-1820 Hasslerörs häradsrätt, men hittade varken Maja Stina eller något om ryssar överhuvudtaget.

Gift 1815-11-19 i Fägre (R) (Fägre C) med Maja Stina (Maria Christina) Andersdotter. De står som boende i Tåtorp, Ekeskog. Fler ryssar gifte sig med svenskor vid samma tillfälle.

Maja Stina (Maria Christina) Andersdotter.

Född 1789-10-15 i Bjurbäcken, Udenäs (R) (Udenäs (R) C:4 (1766-1798) Bild 96 / sid 183,+ Skövde Lfs A1 runt 1823, Sventorp A1).

Vid sonens födelse står det att Maria är 25 år. I samma notis står det att de är boende i Tåtorp, Ekeskog som ligger i ett annat pastorat.

Detsamma gäller vigselnotisen. Där står det också St efter Maria.

I dotterns dödnotis står hon som änkan Maja Christina och i en faddernotis i september 1819 står hon som enkan Maja Stina Andersdotter i Hajstorp.

I dotterns födelsenotis står hon som enkan Maria Andersdotter, Hajstorp tillhörig Göta Kanal.

Familjen saknas i Fredsbergs husförhörsländer (har gått igenom dessa några gånger utan resultat)

Hustrun påstås enligt släkttraditionen ha gift om sig och ev flyttat till Kristinehamn. Namnen Ferm eller Sjögren figurerar på något sätt i detta. Även så att någon har varit sjökaptan eller på annat sätt haft med sjön att göra. Även sjömanspräst har nämnts. Någon släkting påstår att hon kom från Göranstorp i Fredsberg och någon annan att hon kom från Beateberg eller Halna.

Fynd av forskning 2004:

Maria Stina bodde 1807 till 1809 i Udenäs, då hon återvänder till familjen. 1813 lämnade hon åter föräldrarna för att nu flytta tillbaka till Bellefors. Det finns även en Maria Christina Andersd f 1789 i Udenäs som piga i Påfvelstorp, Fägre (s32 A1:1). Hon flyttar till Tåtorp 1813. 1812 kom det en Maria Andersdotter från Fägre till Tåtorp i Ekeskog enligt inflyttningslängd. I husförhör saknas även hon. identiska? Arbetade hon vid kanalen?

Gått igenom saköreslängderna 1818-1820 Hasslerörs häradsrätt, men hittade varken Maja Stina eller något om ryssar överhuvudtaget.

Bosatt i Sventorp socken och Skövde Landsförsamling i sitt andra gifte. Att detta är rätt Maria Stina konfirmeras (aug 2004) av att sonen Carl August finns med i husförhörslängden för Sventorp s 83. Dit kom hon och sonen i april 1820 från Fredsberg (inflyttningslängd Skövde Sfs s 221). Maja står som änka. De bor på Ruderna som är ändrat till Gubbero och maken är torpare,(Sventorp (R) A1:4 (1811-1829) Bild 45 / sid 83).

I sonen Anders Davids födelsenotis står de som boende i Bosatorpet som finns med på samma uppslag i A1. När sonen Johan Fredrik föddes står de som torpare i Krogen som återfinns på nästa uppslag, De står dock inte antecknade där. I Ruderna bodde familjen till någon gång under 1824. Det står att de tog betyg till Warnäs 1824 11 maj för siffrorna 1,2,3,4. 1 =Johannes 2= Maja Stina 3= Carl August 4= Johan Fredrik. Maken Johannes verkar först struken och det står något otydligt på hans rad. De övriga är sedan ett sneddreck dragit över. Torpen hör till Suntetorp socken. 1825 återfinns

familjen i Skövde landsförsamling s 64 kronogården Källegården, som hitflyttade 1825 från Ruderna (Skövde landsförsamling (R) A1:3 (1814-1838) Bild 41 / sid 65). Där finns inte Carl August med, Varför? Maken står som dr.m (dräng mannen?). Sedan försvinner de ur sikte utan anteckning om vart. Jag hittar inte familjen i utflyttningsländen från 1825 till 1831, tidigare saknas (Skövde stadsförsamling). Hittade av en slump familjen i Skövde Landsfs A1:3 s 391 längst ner på sidan Anderstorp. De verkar blivit inskrivna där 1826 och troligen strukna 1827. En del anteckningar delvis svårtydda. " ej skrivne 1826 utan att strukna ????" "Anm för skrifn 1827 för att utstigkas???" " Arbetare vid Kanalen, Höra till kanalen Kann ej härskrivas ???".

Eva Maria gissades som dotter eftersom hon 1844-1849 bor hos Carl August i Halna. Detta bekräftades av hennes vigselnotis i Fredsberg. Har ännu inte hittat henne i någon födelsebok (Undenäs, Ransberg, Mölltorp, Halna och Karlsborg) I dotterns ovan nämnda vigselnotis nämns fadern som Johan Ferm snickare vid Rödesund.

Jag har kollat en del i husförhörslängderna för Karlsborg och Mölltorp men inte hittat något. De är inte fullständigt genomgångna ännu. I Karlsborgs Garnisionförsamling 1:3 s 68 bild 75 (1831-1840) Genline står delar familjen med. De två äldsta sönerna saknas, men det har tillkommit en son Erik och även Eva Maria står med. De är bosatta vid Rödesund och Johan står som arbetskarl. Sedan är de strukna utan hänvisning från vart de kom eller vart de tog vägen. Endast en anteckning "Ej skattskriften". Detta bör vara efter 1837 för då kommer sönerna David och Johan till Beateberg. Enligt registret var den aktuella sidan från 1838-1840.

Gick i jan 2008 igenom längder för pionjärkompaniet i Karlsborg 1827 och 1837, där saknas vår Ferm. Sonen Erik Gustaf hittade som född 1826 i Mölltorps födelsebok. Föräldrarna står som boende i Rödesund och fadern är löse arbetare. Hittar inte paret i Karlsborgs husförhörslängder för Rödesund mm för 1827-60. dödböcker 1831-1884. Mölltorps dödbok 1830-1886. Ransberg dödbok 1831-1872. Kristinehamns dödböcker 1841-1874. Karlsborg ut 1836-1869. Mölltorp ut 1831-1849. Bällefors in 1839-1848, Undenäs dödböcker 1837-1879. Skövde stad död 1850-1858 (1844-1850 saknas), Skövde land mm 1844-1858.

Mantalslängder:

1819 Fredsberg Hajstorp hustru Maria Andersdotter. saknas 1820. Åren innan coporal Schiskov hustru. Hon är inte heller skriven hos den blivande maken i Suntetorp 1820.

Genomgång av Karlsborgs sockenstämmoprotokoll och fattigvårdshandlingar för tiden runt 1837-1847. Ej hittat något om familjen Ferm.

Har även gått igenom Mölltorps husförhörslängd för perioden utan att hitta något.

Genomgång av Kåkind dombok vinterting 1825 utan något fynd.

Både hon och maken saknas i Arkiv digitala register 1860-1920.

Barn:

Carl August Göransson.

Född 1815-05-26 i Fägre (R) (Fägre C).

Död 1891-01-13 i Lilla Mossen, Töreboda (R) (Björkäng dödbok).

Begravd 1891-01-22 i Töreboda (R). Se tabell 2.

Maria Charlotta Göransdotter.

Född 1818-04-30 i Hajstorp, Fredsberg (R) (Fredsberg C).

Död 1819-01-08 i Hajstorp, Fredsberg (R) (Fredsberg C).

Dödsorsak: Hosta

Carl August Göransson.

Född 1815-05-26 i Fägre (R) (Fägre C).

Död 1891-01-13 i Lilla Mossen, Töreboda (R) (Björkäng dödbok).

Begravd 1891-01-22 i Töreboda (R).

Adress Lilla Mossen under St Månsarud, Björkäng.

Skräddare.

Enligt kyrkoböckerna skulle Carl vara född i Tåtorp, Ekeskog, men han är inskriven i Fägre födelsebok, som inte ens är samma pastorat. Först 1820 hittar jag Carl och hans mor i en kyrkobok igen och då i Sventorp utanför Skövde, där modern är omgift, När den nya familjen flyttade till Skövde Landsförsamling ca 1825 finns inte Carl August med.

Nästa gång han återfinns i kyrkoböckerna är 1831 i Beatebergs husförhörslängd som Gesäll eller Gosse i Sackeus s 65. Antecknad som inflyttad från "lösdrivare". Där finns även kommentaren "finns ej i Bellefors kyrkobok, är alltså inte född vid Tåtorp". sedan är han dräng på följande ställen: s134 Lindåsen 1833-1835 (liten klen, verkar stå som Gesäll), s 91 Baggebo 1832-1833 o 1835-1836, s 104 Berget 1836-1837, s 57 L Abberud 1837-1840.

Under senare delen av 1840 flyttade Carl August till Halna enligt utflyttningslängd. Han står där som dräng. Så här berättas det: Carl lär ha varit glad i att dricka. Familjen flyttade 1852 från Halna (där Carl ska ha slarvat bortsin gård, vilket man inte kan se i husförhörslängden) till Björkäng. De bodde först på Iglatorpet, Mon innan de flyttade till Stormossen medan de byggde i Lillmossen. Var stugan hade stått visades för några av sonen Gustavs dotterbarn när de var barn. I Stormossen delade de stuga med en Johannes. De bodde på var sin sida om murningen i den lilla stugan. På vintern tog de in var sin ko i stugan för de var rädda för vargen.

Familjen fick rätt så mycket krösamor av en snål ensam gumma i närheten och de undrade över varför. En luffare visste besked. Han hade sett när gumman drog upp något ur tunnan med krösamor, som hon sa var en trasa. Men det var en död råtta, så gammal att ludden var borta.

I Halna bodde de på Ängafallets ägor, ev som brukare av en del. De ägde i alla fall ingen gård där. Husförhörslängderna för Fredsberg och Björkäng är i detta fallet lite svåra att förstå. De verkar ha bott i Lilla Mossen från 1852, men var även skrivna under Klubbetorp 1859. De står vid detta tillfälle med både i Björkäng och i Fredsberg. I Iglatorpet, på Mon eller i Stormossen finns de aldrig skrivna. Jag har inte heller träffat på någon Johannes som kan stämma in. Inte i några av husförhörslängderna står det att Carl var skräddare, på några ställen finns ingen titel och på något kan jag inte tyda texten.

Barnbarn barnet Hilding berättar att han dock var byskräddare och gick runt bland gårdarna och sydde. Han ska även ha haft gesäller med sig. Lilla Mossen ska han ha ägt själv, alltså var han inte torpare. Under sina sista år står han som undantagsägare och Lilla Mossen står som intäkt.

Sonen Lars-Erik byggde upp ett eget ställe strax brevid föräldrarna som han kallade för Nyängen precis som brodern Gustavs intäkt. I en husförhörlängd är Lilla Mossen struken och Nyängen ditskriven. Sedan är Nyängen struken och Lilla Mossen ditskriven igen.

I Fredsbergs kyrka efterlystes ett arv från Ryssland, men de fick inte höra om det förrän långt efteråt. Om arvet gällde vår släkt är inte känt. Efterslysning sags ha varit gjort någon gång efter 1880. Någon i slakten lär ha frågat efter den senare, men prästen sa då, att det var för sent. Sonen Gustaf var inte intresserad. De levde sedan på undantag under sonen Lars-Erik tills han flyttade till USA 1882. Jag hittar inte Carl August i Sv Befolkn 1890. Under Lilla Mossen finns den familj som övertog stället efter Carl. Sonen Anders Fredrik körde kull med ett flyttlass och klämdes ihjäl mellan lasset och ett träd

Barnbarns barnet Hilding tror att han under någon period gick gesällvandring, Kan han ha gjort detta redan innan 16 års ålder? Hildnings bror Ingvar ska varit ägare till hans gesällskrin, som senare hamnade hos systemn Edit. På något av ställena i Beateberg/Ekeskog kan han stå som gesäll. Ingen av de han arbetade hos stod som skräddare i husförhörlängden.

I Baggebo bodde Carl hos sin morbror Johannes som var torpare. När morbroderns yngsta barn föddes 1849 står Johannes som skräddare (även hans son August står som skräddare i Sv befolkn 1890). Kan det varit hos honom som han lärde sig skräddareyrke. Eller blev Carl August satt som lärling hos någon skräddare ca 1825 eftersom han då verkade ha lämnat moderns nya familj. Hos morbrodern bodde en kort tid 1837 Carls halvbror Anders David.

Ytterligare information finns i Gerd Johanssons forskning, men jag har valt att inte gå längre här på min hemsida/Ola Lönnqvist